

Proposition om familjerådgivning

1950 års abortutredning föreslog att "den organisatoriska anknytningen av abortrådgivningsåtgärden till den förebyggande mödravården, förhållanden och den allmänna familjerådgivande verksamheten, däri inbegripen abortrådgivningen, är en framtida självständig uppgift för huvudnämnden". 1955 års familjerådgivningskommitté, under ordförandeskap av borgarrådet Inga Norrström, bearbetade frågan ytterligare och inlämnade i aug. 1957 sitt betänkande. Detta har sedan efter en omfattande remissbehandling lagts till grund för en proposition till riksdagen angående riktlinjer för en framtida statsunderstödd familjerådgivningsverksamhet.

Propositionen skiljer sig från kommitténs förslag främst genom att rekommendera en fortsatt försöksverksamhet med stor frihet för huvudnämnden att organisera denna på olika sätt beroende på lokala och personella resurser. Kommittén föreslog att fristående familjerådgivningsrådgivningsråder skulle organiseras utanför sjukhusen, samt att abortärendena skulle utgöra en del av deras arbete. Sammanslagningen av abort- och familjerådgivningsbyråer motiverades med att problemen för klientelet vid de båda slagen av rådgivningsbyråer i de flesta fall är likartade. Det sågs vidare olämpligt att splittra de mycket begränsade personalresurserna på två olika verksamhetsformer. Familjerådgivningsbyråerna skulle ledas av en särskild styrelse och föreslås av en särskild väl meriterad kvinnlig familjerådgivare. Särskilda lokala ombud skulle ges en kortare utbildning "förmedla kontakt

mellan klient och byrå samt efter samråd med byråns föreståndare hjälpa till med enklare rådgivningsfall". Familjerådgivningsbyråns föreståndare skulle fungera som social expert i den lokala prövningsnämnd för abortärenden (bestående av en socialvårdare och två läkare), som abortutredningen föreslagit, men vars inrättande tills vidare uppskjutits av riksdagen.

Flera remissinstanser har varit mycket kritiska mot sammanslagningen av abort- och familjerådgivningsbyråerna till enheter utanför sjukhusmiljön. Bl. a. har det framhållits att en abort är ett övervägande medicinskt problem och abortbyråerna bör därför förläggas till sjukhusen, som om mottagningarna anordnas i samband med mottagningarna för kvinnosjukdomar också erbjuder det bästa anonymitetsskyddet. Den familjerådgivande verksamhet, som de senaste åren bedrivits inom olika landsting, har organiserats på olika sätt och bl. a. i en del fall anknutits till den psykiska barna- och ungdomsvården. Då tveksamhet därför fortfarande föreligger om vilken organisationsform, som är den lämpligaste, föreslås att man prövar sig fram och varje huvudman får frihet att själv bestämma hur familjerådgivningsverksamheten skall organiseras lokalt. Denna verksamhet bör i det inledande skedet ha karaktären av försöksverksamhet. Genom att förhållandena växlar inom olika landstingsområden torde detta medföra en skiftande utformning med familjerådgivningen, dels anknuten till, dels skild från abortrådgivningen, samt familjerådgivningsbyråer dels inom dels utom sjukhusorganisationen, och ge material för ett senare bedömande av vilken verksamhetsform, som är mest ändamålsenlig.

Landstingen skall vara huvudmän för familjerådgivningen, med 1. provinsialläkare, 1. stadsläkare eller stadsläkare som lokal och medicinalstyrelsen som central övervakande myndighet. Landstingens hälso- och sjukvårdsstyrelser eller särskilt tillsatta styrelser skall leda verksamheten. För att stimulera utbyggandet av rådgivningen och främja tillsättandet av kvalificerad personal föreslås att den skall vara statsunderstödd. Till skillnad från kommitténs förslag föreslås att bidraget skall utgå efter samma normer som till den psykiska barna- och ungdomsvården, dvs. med 50 % av de anställdas löner, dock högst 6.000:— per år för läkare och högst 3.000:—

(Forts. på sid. 192)

mfreyer, H.: Psychiatric symptoms on repatriation. Acta psychiat. Kbh. 1952. Suppl. 83.
ersen, Stefi: Psychopathological reactions to extreme social displacement. (Refugee neuroses). Psychoanal. Rev. 1949:36:344—354.
ersen, Stefi: Reaching safety. Flight and resettlement. Unesco. Paris 1955.
zberg, Benjamin & Lee, E. S.: Migration and mental disease. New York 1956.
phy, H. B. M.: in: Flight and resettlement. Unesco. Paris 1955.
gård, Örnulf: Emigration and insanity. Acta psychiat. Kbh. 1932. Suppl. 4. Emigration and mental health. Men. Hyg. 1936:20:546—553.
b, D. O.: Amer. Psychol. 1953:8:366.
y, John C.: Effects of physical restraint and of reduction of ordinary levels of physical stimuli on intact, healthy persons. Föredrag hos GAP. New York 1955.
chel, O.: The psychoanalytical theory of neurosis. London 1946.
eron, N.: The development of paranoid thinking. Psychol. Rev. 1943:50:219:233.

PROPOSITION OM ...

(Forts. fr. sid. 187)

per år för kuratorer. Därtill kommer utgifter för täckande av klienternas akuta hjälpbehov samt för laboratorieprover (gravitetsundersökningar), vilka omkostnader beräknats till c:a 10.000 kr. per byrå och år. Då varje byrå beräknas omfatta minst 2 kuratorer samt konsulterande psykiater och gynekolog skulle sammanlagda statsbidraget till varje byrå bli c:a 28.000 kronor årligen. Statsbidraget skall utgå fr. o. m. den 1 jan. 1961. Dock erinrar propositionen om att frågan om avlösning av statsbidragen till landstingens mentalvårdande verksamhet är aktuell, varför

formen för statsbidragsgivningen på längre sikt ej bör fastställas.

Bristen på kvalificerad personal (läkare och kuratorer) kommer att utgöra ett svårt hinder vid utbyggandet av verksamheten. Detta problem har också uppmärksamats i propositionen, som anger att en utredning angående socialinstituttens utbildningskapacitet är att vänta. Den rådande knappheten på personella resurser skulle kunna vara ett skäl mot att introducera nya verksamheter, men å andra sidan, framhålls det i propositionen, bör ett principbeslut kunna stimulera nyrekrytering och utbyggnad av utbildningsanstalter för den eftersökta personalen. Den aktuella personalbristen bör således ej hindra en planering av verksamheten.

BOK- RECENSIONER

Den kommunala expansionen

GERHARD ENCKELL, *Byrån för ekonomisk information* Pris kr. 3:—.

En kraftig expansion kännetecknar efterkrigsårens kommunala verksamhet. Investeringar och konsumtion har gått i höjden med en kraftig standardstegring som följd. Och allt tyder på att utvecklingen kommer att fortsätta efter samma linjer.

Om dessa förhållanden får man läsa i en skrift på ett 100-tal sidor, som till författare har pol. mag. *Gerhard Enckell* och som givits ut av Byrån för ekonomisk information.

Man får en inblick i hur modern statlig skattepolitik influerat på kommunernas ekonomiska situation och hur statsbidragen påverkat kommunala verksamheten. Men finns det med detta statsbidragssystem risker för att kommunernas oberoende minskas? Det är också frågor som diskuteras i boken och som mångsidigt belyses.

Boken har ett värde för alla som är intresserade av samhällsfrågor. Åt kommunalmän synes den kunna ge många värdefulla synpunkter för ställningstagande till dagens aktuella kommunalpolitiska problem.

R. B.

Barn i skolan

heter en serie folders, som utges av *Svenska föreningen för psykisk hälsovård*. I denna tidning har tidigare småskrifter i serien omnämnts; i dagarna har ett nytt nummer utkommit med titeln "Skolk".

Var och en som arbetat inom barnavård och skolhälsovård vet, vilka bekymmer en företeelse, rubricerad som *skolk*, kan vålla bland skolfolk och inte minst bland föräldrarna. Ofta blir det något av en chock; hemma visste man inte ens att pojken eller flickan höll sig borta från lektionerna.

Den psykologiska bakgrunden till barnens beteende växlar — vantrivsel, ensamhetskänsla mi i kamratkretsen, känsla av otillräcklighet inför skoluppgifterna är några av de vanligaste orsakerna.

Om allt detta får man läsa i denna välskrivna och lättillgängliga broschyr. — Det är värdefullt att ha en sådan här liten skrift att sätta i händerna på föräldrarna till begrundan, efter att ha samtalat med dem och sökt klarlägga orsakssambanden. Den kan rekommenderas likaväl som de övriga i serien: "Skolmognad" och "Läs- och skrivsvårigheter". Skrifterna kan rekvideras från Svenska föreningen för psykisk hälsovård, Kungsholmsgatan 106, Stockholm K. Pris per 25 öre, 100 st. 15 kr., 1.000 st. 100 kr.

R. B.